

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง
Treatment of prisoners of Bang Khwang Central Prison
according to the good governance principles

ชตฤณ พลอยดำ

Chatin Ploydum

chatinploydum@gmail.com

Received: 03/01/62 Revised: 22/01/62 Accepted: 22/01/62

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาล ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรค และปรับปรุงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง โดยใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยภาคสนาม ในส่วนของการวิจัยภาคสนาม มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง มีวิธีการคือปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน เสมอภาค ให้สิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียมตามที่ระเบียบกรมราชทัณฑ์หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยความเป็นเพื่อนมนุษย์ ใช้หลักคุณธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเรือนจำได้ มีการรับฟังเรื่องราวร้องทุกข์จากญาติของผู้ต้องขังและผู้ต้องขัง เป็นวิธีการปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานใน

*นักทฤษฎีการปฏิบัติ เรือนจำบางขวาง จ.นนทบุรี

เรือนจำ เพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรที่ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม เสมอภาค คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพ เพื่อคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคมต่อไป

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เรือนจำ

Abstract

This research aims to study how to treat prisoners according to good governance principles, barriers to the treatment, solutions to problems and how to improve treatment for prisoners in accordance with good governance of Bang Khwang Central Prison. By employing both document research and field research, data were collected by structured interviews from 15 key informants. The finding were that the prison applied good governance principles to the prisoners, treated all of them with equality, equality, and equal rights as prescribed by the Department of Corrections or as prescribed by law. Prisoners were treated with humanity by using moral principles. They were allowed to participate in various activities. The prison took into account the basic rights under the law and performed duties with transparency. Third parties were welcome to evaluate the performance of the prison. Complaints from relatives, inmates and prisoners were taken into account. It is a practical way to increase the efficiency of operations in prisons in order to lead the organization to maintain justice and equality, to take into account rights and freedoms and to return the good people to the society.

Keywords: good governance, treatment of prisoners, prison

บทนำ

ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ในโลกปัจจุบันเปลี่ยนไป ส่งผลให้การทำงานของกรมราชทัณฑ์เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน วิธีการควบคุมผู้ต้องขังจากในอดีต การควบคุมผู้ต้องโทษราชทัณฑ์นั้น ทำไปเพื่อการลงโทษเพื่อแก้แค้นให้แก่สังคม (retribution) ทำให้หลายจำต่อโทษที่ได้กระทำผิด (ประเทือง ธนียผล, 2554, หน้า 139) พัฒนาเป็นการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับเป็นคนดีสู่สังคม ส่งผลให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นโจทย์สำคัญที่กรมราชทัณฑ์ และหน่วยงานในสังกัด เช่น เรือนจำ และทัณฑสถาน ต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสโลกาภิวัตน์

ในยุคปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้มีนโยบายให้เรือนจำและทัณฑสถาน ปฏิบัติดังนี้ นโยบาย 3 ส. 7 ก. ณรัชต์ เศวตนันทน์ (2560) ได้อธิบายว่า 3 ส. ได้แก่ 1. ส. สะอาด เรือนจำต้องสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอพร้อมที่จะให้บริการประชาชน ปราศจากยาเสพติด 2. ส. สุจริต ไม่เรียกรับผลประโยชน์ ไม่มีซื้อขายตำแหน่ง ไม่ทำธุรกิจขายของจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงาน ไม่เบียดเบียนผู้ได้บังคับบัญชา และ 3. ส. เสมอภาคปฏิบัติกับผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยใช้หลัก 7 ก. ได้แก่ 1. กักขัง 2. แก้ไข 3. ยึดหลักกฎหมาย 4. วางกรอบ 5. กลั่นกรอง คือ การจำแนก จัดชั้นผู้ต้องขัง และการพัก/ลดการลงโทษ 6. ให้กำลังใจ และ 7. กลับตัว ซึ่งเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลของระบบราชการไทยและสอดคล้องกับการลงโทษผู้ต้องขังในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำในปัจจุบัน โดยใช้นวัตกรรมในองค์การ ที่ระบบราชการของประเทศไทยให้การยอมรับและเป็นหลักที่ข้าราชการทุกคนมีความเข้าใจเป็นอย่างดี นั่นคือ หลักธรรมาภิบาล ในการศึกษา ซึ่งหลักธรรมาภิบาลหรือธรรมรัฐ เป็นบรรทัดฐานระดับสูงสุดเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ภาครัฐตอบสนองความต้องการของสังคม และมีแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบาย 3 ส. 7 ก. ของกรมราชทัณฑ์ และใช้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งเป็น

สถานที่คุมขังผู้ต้องโทษราชทัณฑ์ที่มีอัตราโทษสูงสุดคือโทษประหารชีวิต เพื่อจะได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง และรวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในยุคปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ได้แก่วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาล

2. การวิจัยภาคสนาม (field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (structured interview or formal interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (population) ได้แก่บุคลากร เจ้าหน้าที่ เรือนจำกลางบางขวาง ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาล

2. กลุ่มตัวอย่าง (sample) ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) จำนวน 15 คน โดยพิจารณาจากคุณสมบัติดังต่อไปนี้

2.1 เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ที่ศึกษา วิเคราะห์ยุทธศาสตร์และนโยบายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง

2.2 เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิด ควบคุม ดูแลผู้ต้องขังภายในเรือนจำกลางบางขวาง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เป็นทฤษฎี โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย รวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ พจนานุกรม สารานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเรื่องนั้นๆ โดยละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ ซึ่งเป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น นโยบาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. วิธีการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยเลือกวิธีสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structure interview) ตามแบบที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูลตามคำบอกของผู้ให้สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทราบถึงลักษณะความคล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์

4. นำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัย การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง และข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวาง โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

นักวิชาการและองค์กรต่างๆ ได้ให้คำนิยามและความหมายของธรรมาภิบาลที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

World Bank (อ้างถึงใน สุพิน เกษาคุปต์, 2560, หน้า 75) ได้อธิบายว่าธรรมาภิบาล คือ การดำเนินกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างเปิดเผย คาดเคาได้ และเห็นแจ้ง ซึ่งคือกระบวนการที่โปร่งใส การมีระบบราชการที่สำนึกในจิตวิญญาณแห่งอาชีพ การมีรัฐบาลที่ฝ่ายบริหารมีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง และมีประชาสังคมที่เข้มแข็งและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ และทั้งหมดนี้เคารพต่อการปกครองโดยหลักนิติธรรม

UNDP (อ้างถึงใน สุพิน เกษาคุปต์, 2560, หน้า 77) ได้อธิบายความหมายของธรรมาภิบาลว่า การแบ่งปันและการจัดทรัพยากรต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาส่วนรวม การจัดการปกครองที่ดีจะมีลักษณะของการมีส่วนร่วม ความโปร่งใสและความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกระทำของตนเอง การปกครองโดยหลักนิติธรรม ความมีประสิทธิภาพและความเที่ยงธรรม

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2549, หน้า 296) ได้อธิบายว่า ธรรมาภิบาล คือองค์ประกอบให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ เพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคม

บวรศักดิ์ อวรรณโณ (อ้างถึงใน ทักษิณา เหลืองทวีผล, 2551, หน้า23) ได้อธิบายว่าความหมายของธรรมาภิบาล เป็นระบบโครงสร้างกระบวนการและความสัมพันธ์ของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของรัฐซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดี

เบญจวรรณ สร้างนิทร (อ้างถึงใน ถนัดชัย ณะสูตร, 2553, หน้า 12) ได้อธิบายว่าแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล (good governance) ว่าได้เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยซึ่งมีการบัญญัติศัพท์ไทยขึ้นมาหลายคำด้วยกัน อาทิ ธรรมาภิบาล ประชาธิปไตย ธรรมรัฐ ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี การปกครองโดยธรรม กรอบการกำกับดูแลที่ดี บรรษัทภิบาล เป็นต้น ซึ่งมีการตกลงโดยคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนพฤษภาคม 2542 ให้ใช้คำว่าระบบการบริหารและการจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (good governance) ธรรมาภิบาลให้ความหมายไปในทางบริหารราชการเพื่อให้แตกต่างจาก บรรษัทภิบาล (corporate governance) ซึ่งความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล (good governance) หรือการบริหารจัดการที่ดี คือ ระบบโครงสร้าง กระบวนการต่างๆ ที่ได้วางแนวปฏิบัติหรือวางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เพื่อให้ส่วนต่างๆ ของสังคมมีการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเป็นธรรม เนื่องจากการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นกลไกภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาชนต่างก็เป็นองค์กรรมในการแสดงความคิดเห็นเพราะประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (อ้างถึงใน ถนัดชัย ณะสูตร, 2553, หน้า 13) อธิบายว่าความเป็นมาและความสำคัญของธรรมาภิบาลที่สำคัญ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งได้แจ้งเวียนระเบียบให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งทราบและถือ

ปฏิบัติ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สลค.ที่ 0204/ว 130 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2542 มีสาระสำคัญดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย

สร้างกฎเกณฑ์และกลไกที่ดีในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมเพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง สามารถส่งสัญญาณเตือนภัยและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องสามารถปรับเปลี่ยนกลไกและฟันเฟือง การทำงานและการประสานงานในภาครัฐและภาคเอกชนรองรับได้อย่างทัน่วงที่ในยามที่มีปัญหาพัฒนาศักยภาพของนักวิชาการให้สามารถศึกษา ค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ที่จำเป็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมอย่างถูกต้อง กล้าหาญและมีจริยธรรมปรับปรุงระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้รวดเร็ว ชัดเจน และเป็นธรรม ขยายโอกาสของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง เพื่อร่วมกับภาครัฐในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาส่วนรวม ขจัดการทุจริตประพฤติมิชอบและการหลีกเลี่ยงกฎหมาย เพื่อแสวงหาประโยชน์ใส่ตนหรือกิจการที่ตนมีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้เกิดความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ร่วมกันหลักยึดในการสร้างระบบธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. กลยุทธ์

เพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคของสังคมจำเป็นต้องร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในระยะเฉพาะหน้า ระยะกลาง และระยะยาว โดยต้องมีการปฏิรูปใน 3 ส่วน ดังนี้ภาครัฐ ต้องปฏิรูปบทบาทหน้าที่ โครงสร้าง และกระบวนการทำงานของหน่วยงาน

ภาครัฐให้มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ถือประโยชน์ของประชาชนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น

ภาคธุรกิจเอกชน ต้องปฏิรูปการทำงานโดยยึดกติกาที่โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เป็นธรรมต่อลูกค้า รับผิดชอบต่อสังคม มีมาตรฐานการบริหาร มีระบบตรวจสอบที่มีคุณภาพ สามารถทำงานร่วมกับภาครัฐและภาคประชาชนได้อย่างราบรื่น

ภาคประชาชน ต้องสร้างเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

3. แนวทางปฏิบัติ

สร้างความตระหนักร่วมกันในสังคมเพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์กลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ออกกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมาย อื่น ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปการบริหารภาครัฐและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เร่งรัดแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนและเร่งรัดสร้างมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ

4. มาตรการ

เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐทำความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามหลักการ 6 ประการ ตามระเบียบเร่งรัดการดำเนินการ เพื่อออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้นโดยเร็วเร่งรัดการดำเนินการตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ส่งเสริมและกำกับให้หน่วยงานของรัฐกำหนดแผนการสร้างความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในระบบราชการ และรายงานผลการดำเนินการในรอบปีต่อคณะรัฐมนตรี สนับสนุนการ

ทำงานของคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (อ้างถึงใน ถนัดชัย ธนะสูตร, 2553, หน้า 14) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของธรรมาภิบาลในประเทศไทยว่า คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ (TDRI) ศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มอบให้สำนักงาน ก.พ. นำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะดังกล่าว มาจัดทำบันทึกเรื่องการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอแนะให้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้ส่วนราชการถือปฏิบัติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2542 ต่อมาเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 โดยได้ประกาศเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และเริ่มมีผลบังคับใช้กับหน่วยงานของรัฐ ตั้งแต่ 11 สิงหาคม 2542 ซึ่งนับได้ว่าเป็นก้าวแรกหรือเรียกได้ว่าเป็นการวางฐานในการบริหารราชการแนวใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุปเกี่ยวกับพัฒนาการของธรรมาภิบาลในประเทศไทย ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ

(1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับขอสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

(2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ

(3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมิมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

(4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การแสดงประชามติหรืออื่นๆ

(5) หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

(6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

นวัตกรรมเป็นสิ่งที่เกิดในสังคมเป็นฐานความรู้ เป็นการสร้างสรรค์ของความรู้ใหม่ เพื่อความสำเร็จขององค์กร การมีความคิดใหม่ วิธีการใหม่ โครงสร้างใหม่ และผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนสำหรับองค์กรและการเติบโตทางเศรษฐกิจ องค์กรในปัจจุบันเน้นการสร้างการส่งมอบสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงให้กับลูกค้า นวัตกรรมจึงมีความจำเป็นในการแข่งขัน นวัตกรรมเป็นการเพิ่มความรู้และเป็นความสามารถในการเรียนรู้ นวัตกรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จขององค์กร

วิโรจน์ ก่อสกุล (2561, หน้า 5) ได้อธิบายว่า นวัตกรรมองค์การหมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีใหม่ๆ ภายในองค์กร ที่เป็นไปในทางบวกและนำไปใช้ประโยชน์ได้

Weber (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า1) ได้อธิบายความหมายขององค์การว่าเป็นระบบของการกระทำเฉพาะเจาะจงที่มีจุดมุ่งหมาย และมีลักษณะต่อเนื่อง

Barnard (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561, หน้า1) ได้อธิบายว่าความหมายขององค์การว่า เป็นระบบที่มีเจตนาจะประสานการกระทำตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

วิโรจน์ ก่อสกุล (2561, หน้า 2) ได้อธิบายว่าความหมายขององค์การว่าการดำเนินงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Porter (อ้างถึงใน ปริญ พิมพ์ลัด, 2557, หน้า 22) ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรมองค์กรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันมากในการสร้างให้เกิดผลการดำเนินงานขององค์การซึ่งนวัตกรรมองค์กรนั้นไม่ได้หมายถึงเฉพาะแค่เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ใหม่เท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเปลี่ยนเทคโนโลยีการดำเนินการแบบเดิม มาสู่เทคโนโลยีการดำเนินการใหม่ๆ โดยองค์การจะต้องพยายามสร้างโอกาสและเงื่อนไขที่นำพาสู่นวัตกรรมด้วยการนำองค์การเข้าตอบสนองต่อตลาดที่ซับซ้อนโดยการสร้างกฎแห่งคุณภาพให้อยู่ในระดับยอดเยี่ยมอยู่เสมอรวมทั้งการมองคู่แข่งเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนานวัตกรรมองค์กร

Hay Group (อ้างถึงใน ปริญ พิมพ์ลัด, 2557, หน้า 23) ให้ความหมายว่า นวัตกรรมองค์กรเป็นคุณลักษณะหนึ่งขององค์กรที่ได้รับการยอมรับด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ภาวะผู้นำและการชี้แนะแนวทาง ลักษณะภาวะผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมในองค์กร (prevalent leadership) จะต้องมีลักษณะเป็นผู้นำที่มีอำนาจซึ่งจะเป็นผู้ที่ให้ทิศทางและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ผู้นำมุ่งความสัมพันธ์ที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีภายในทีมงาน ผู้นำมุ่งการมีส่วนร่วมซึ่งจะเป็นผู้สร้างความผูกพันและสร้างความคิด ผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้ฝึกสอนงาน (coaching) โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาบุคคลในระยะยาว การส่งเสริมนวัตกรรมให้ประสบความสำเร็จจะเพิ่มระดับการชี้แนะ (direction) มีการมอบอำนาจ (empowerment) มีส่วนร่วม (participation) ทีมงาน (teamwork) ให้สูงขึ้น

2. วัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กร วัฒนธรรมองค์กรเทียบได้กับธรรมเนียมมาตรฐานและค่านิยม หรือหมายถึงสิ่งต่างๆ ทำให้องค์การ วัฒนธรรมองค์กรจะเป็นตัวผลักดันและส่งผลต่อการกระทำและการตัดสินใจซึ่งมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม (initiative)

และการทำงานเป็นทีมจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาองค์กรให้มีความมั่นคงได้ ส่วนบรรยากาศในการทำงานของบริษัทที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมที่มีบรรยากาศการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่าองค์กรอื่นๆ บรรยากาศการทำงานจะสร้างขึ้นโดยผู้จัดการที่ให้ความสนใจในการเพิ่มระดับมาตรฐาน มีความชัดเจนในเป้าหมายและความคาดหวัง ความรับผิดชอบจะมีการมอบอำนาจอย่างเหมาะสม และมีความยืดหยุ่นให้การยอมรับความคิดใหม่ๆ การกำหนดทิศทาง (direction) และการริเริ่ม (initiative) ได้รับการส่งเสริมในระดับสูงจากบรรยากาศองค์กรซึ่งมันก็จะส่งเสริมกิจกรรมนวัตกรรมของผู้จัดการและพนักงาน

3. การสร้างความคิดใหม่ (generation of Ideas) การทดลองเปรียบเสมือนเชื้อเพลิงให้กับนวัตกรรมในองค์กร (organizational innovation) ซึ่งองค์กรจะต้องทุ่มเทกับการลงทุนในด้านนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนทรัพยากรที่ใช้ในการสร้างความคิด ซึ่งการลงทุนนี้ เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของความสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมจากผลการศึกษาวิจัยองค์กรที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมพบว่าการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนามากกว่าองค์กรอื่นและคู่แข่ง องค์กรจะต้องสนับสนุนทรัพยากรด้านนวัตกรรม ซึ่งถือเป็นคำมั่นสัญญาที่สำคัญที่สุดในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์กรที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดจะมีการพัฒนาหรือเพิ่มทักษะและความสามารถของบุคลากรโดยการเพิ่มความรับผิดชอบในการทำงาน การส่งเสริมให้มีความคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Idea) ผู้จัดการควรสนับสนุนให้พนักงานกล้าเสี่ยงบนพื้นฐานของเหตุและผล และจะต้องสร้างบรรยากาศองค์กรให้การยอมรับและสนับสนุนเมื่อเกิดความล้มเหลวในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและจะไม่มีการลงโทษบุคคล กลุ่มหรือทีมงานที่เป็นผู้สร้างนวัตกรรม

4. วิธีการรวบรวมให้เกิดความคิดใหม่ ความคิดสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนวัตกรรม วิธีการใหม่ไม่ได้เป็นผลมาจากความคิดใหม่ๆ เพียงเท่านั้น ความคิดเก่าๆ ยังสามารถทำให้เกิดความคิดใหม่ได้ ถ้าไม่มีการควบคุมในแนวทางการผลิต (productive) เช่น P&G ให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาองค์ความรู้ซึ่ง P&G ดำเนินธุรกิจใน 5 อุตสาหกรรมซึ่งบุคลากรในแต่ละอุตสาหกรรมจะมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกันซึ่งถือเป็นการสร้างความสามารถพลัที่เกิดขึ้นจากความสามัคคี

(synergies) และโอกาสในการพัฒนาเพื่อสร้างตลาดใหม่ในการดำเนินธุรกิจ การทำงานเป็นทีมข้ามสายงานซึ่งถือเป็นรูปแบบการทำงานพื้นฐานในการพัฒนาความคิดเชิงนวัตกรรมซึ่งจะต้องมีการส่งเสริมให้มีการร่วมปฏิบัติงานกันแบบไม่เป็นทางการและการร่วมมือกันซึ่งจะต้องมีการจัดเก็บความคิด (capturing idea) และมีผลการปฏิบัติงานที่ยอดเยี่ยมและมีการแพร่กระจายความคิดไปทั่วทั้งองค์กร

5. การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ (effective implementation) ความสำเร็จของนวัตกรรมต้องการมากกว่าความคิดดีๆ การจะเป็นองค์การนวัตกรรมได้นั้นจะต้องมีการปรับเปลี่ยนด้วยวิธีการใหม่ในการดำเนินธุรกิจซึ่งเป็นการปรับปรุงผลการปฏิบัติการ ผลลัพธ์และบริการเพื่อนำไปสู่อนาคต จากผลการวิจัยพบว่า การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเป็นตัวชี้วัดหนึ่งขององค์กรที่ได้รับการยอมรับ องค์การผู้นำทางนวัตกรรมจะสามารถคาดหวังผลสำเร็จในการสร้างนวัตกรรมได้จากการวัดในการจัดการผลการปฏิบัติงานและระบบการจ่ายค่าตอบแทน แต่สิ่งที่องค์กรจะต้องให้ความสำคัญมากกว่าคือ การมีระบบการให้รางวัลที่ให้สิ่งจูงใจ (incentive) ในกิจกรรมนวัตกรรมอย่างเพียงพอ

กรมราชทัณฑ์ (อ้างถึงใน อารีรัตน์ ไกรเกตุ, 2552, หน้า 21) ได้อธิบายว่า การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในเรือนจำเป็นมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดโดยการควบคุมตัวไว้ในเรือนจำ โดยการใช้เรือนจำในยุคแรกๆ เน้นการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน และการข่มขู่ยับยั้ง แต่ต่อมาในระยะหลังได้หันมาเน้นการแก้ไขอบรมให้เข้าสู่สังคม รูปแบบและกิจกรรมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำได้เปลี่ยนแปลงไป จากการเน้นการควบคุมอย่างเคร่งครัดมาสู่การจัดกิจกรรมในเชิงแก้ไข เช่น การให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการจัดสวัสดิการต่างๆ ผู้กระทำผิดที่เข้าสู่เรือนจำจะได้รับการปฏิบัติโดยเฉพาะ ซึ่งเรียกว่าการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หมายถึง กระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังต่อเนื่อง นับจากวันที่ได้รับตัวผู้ต้องขังจนผู้ต้องขังได้รับปล่อยตัวพ้นโทษ ดังนั้น การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจึงต้องครอบคลุมถึงภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งในด้านการจัดบริการ อบรมแก้ไข และการควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัยไม่ให้หลบหนี

การปฏิบัติในระยะผู้ต้องขังอยู่ในการจองจำ ในขั้นตอนนี้ รวมไปถึงการดำเนินการในการอบรมแก้ไขและจัดบริการต่างๆ ให้ผู้ต้องขัง เช่น การจัดการบริการด้านอาหาร การรักษาพยาบาล การจัดการศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพ และการให้ความสะดวกและประโยชน์บางประการสำหรับผู้ต้องขัง บริการเหล่านี้แม้จะไม่ใช่งานการปฏิบัติงานการควบคุมผู้ต้องขังโดยตรง แต่เป็นภารกิจที่ช่วยเสริมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพ เป็นการทำให้ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งส่งผลต่อการควบคุมรักษาการณ์ มาตรการการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำและมาตรการควบคุมผู้ต้องขังนอกเรือนจำ

แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามนโยบาย 3 ส. 7 ก. ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ มีดังนี้

1. ส. สะอาด เรือนจำต้องสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ พร้อมให้บริการประชาชน ปราศจากยาเสพติด
2. ส. สุจริต ไม่เรียกรับผลประโยชน์ ไม่มีซื้อขายตำแหน่ง ไม่ทำธุรกิจขายของ จัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงาน ไม่เบียดเบียนผู้ได้บังคับบัญชา
3. ส. เสมอภาค ปฏิบัติกับผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยใช้หลัก 7 ก.

ณรัชย์ เศวตนันท์ (2560) ได้อธิบายว่านโยบาย 7 ก. มีดังนี้

1. กักขัง ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ คือ การควบคุมกักขังผู้กระทำผิดมิให้หลบหนี
2. แก้ไข ยึดตามแนวทางนโยบาย 5 ก้าวอย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงกรมราชทัณฑ์ การห้ามมิยาเสพติด โทรศัพท์มือถือ การฝึกวินัย การฝึกสมาธิให้แก่ผู้ต้องขัง รวมถึงสร้างความยอมรับของสังคมให้แก่ผู้พ้นโทษ

3. กฎหมาย คือการยึดหลักกฎหมาย รวมทั้งการควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ได้แก่ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือ “ข้อกำหนดแมนดาล่า” หรือข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ หรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ”

4. การวางกรอบ คือ การวางกรอบแก้ไขปัญหาด้านโดยจัดพื้นที่สีเทา (grey area) ให้มีน้อยที่สุดและอยู่ในความเห็นของผู้บังคับบัญชา

5. กลั่นกรอง คือ การวิเคราะห์จำแนก จัดชั้นผู้ต้องขัง และการพัก/ลดการลงโทษของผู้ต้องขังจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพศ อายุ ความรู้ รายได้กับสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังเพื่อจะได้รับการประเมินความเสี่ยงที่จะไม่ไปกระทำความผิดซ้ำ หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม

6. ให้กำลังใจ คือ ใช้หลักเมตตาธรรม สิทธิประโยชน์ของผู้ต้องขังได้รับการดูแลด้วยความเป็นธรรมและเป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ และขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ดำเนินงานตามแนวโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ ของพระบรมวงศานุวงศ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อการถวายเป็นประโยชน์สำเร็จอย่างที่สุด

7. กลับตัว คือ ผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัย จะสามารถกลับตนเป็นคนดี อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยไม่กระทำความผิดซ้ำ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของเรือนจำกลางบางขวางนั้น เรือนจำกลางบางขวางได้ยึดหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติกับผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ให้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดได้รับความเท่าเทียมเป็นธรรมในทุกๆ ด้าน อบรมให้ผู้ต้องขังกลับตนเป็นคนดี การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกขั้นตอนมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ต้องขัง สนับสนุนให้บุคลากรยึดหลักการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ซึ่งจะทำให้เกิดการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังภายใต้หลักธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปธรรม

ในส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง สามารถนำมาวิเคราะห์แยกเป็นประเด็นต่างๆ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้สามประเด็น ดังนี้

1. การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง มีวิธีการดังนี้

1.1) มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน เสมอภาค ให้สิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียมตามที่ระเบียบกรมราชทัณฑ์หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้

1.2) มีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยความเป็นเพื่อนมนุษย์ ใช้หลักคุณธรรม คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของกรมราชทัณฑ์ เคารพสิทธิของผู้ต้องขังตามหลักสิทธิมนุษยชน เช่น จัดการความเป็นอยู่ตามหลักความเหมาะสม ไม่มีการข่มขู่ทรมานหรือทำร้ายร่างกายผู้ต้องขัง เป็นต้น

1.3) มีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเรือนจำได้ มีการรับฟังเรื่องราวร้องทุกข์จากญาติผู้ต้องขังและผู้ต้องขัง เปิดโอกาสให้ร้องเรียนโดยไม่มีการแทรกแซงใดๆ

1.4) มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในกิจกรรมกรรมต่างๆ เช่น ความต้องการในการฝึกวิชาชีพ ผู้ต้องขังมีการเข้าถึงกิจกรรม เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้

2. ปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางประกอบด้วย

2.1) ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง

2.2) ปัญหาด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมีภาระงานมาก เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ

2.3) ปัญหาเรื่องกฎระเบียบต่างๆ ของเรือนจำทำให้การทำงานบางประการ มีข้อจำกัด ไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้

2.4) ปัญหาเรื่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ ยังคงยหาช่องโอกาสในการละเมิดกฎระเบียบของเรือนจำอยู่ ทำให้การนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติยังมีประสิทธิภาพไม่ดีพอ

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง มีดังนี้

3.1) การให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง มีการปรับแนวคิด และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

3.2) มีการวางแผนการบูรณาการร่วมกัน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในเรือนจำให้เกิดประโยชน์ เช่น การแต่งตั้งผู้ต้องขังมาทำงานเป็นผู้ช่วยเหลือ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน

3.3) ปรับปรุงข้อบังคับและแนวทางมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการบริหารจัดการที่ดี ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และนโยบายของกรมราชทัณฑ์

3.4) การเข้มงวดกวดขัน โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาระดับต้นต้องให้ความสนใจในการกวดขันวินัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ปลอดจากพฤติกรรมทุจริต ผิดวินัย

3.5) ผลักดันนโยบายที่สำคัญเร่งด่วนที่จำเป็นต้องตัดสินใจ ให้รีบดำเนินการอย่างเร็วที่สุดเพื่อประโยชน์สูงสุดตามสิทธิควรจะได้รับของผู้ต้องขัง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบดังกล่าว มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

วิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาล จะปฏิบัติโดยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน เสมอภาค ให้สิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียมตามที่ระเบียบกรมราชทัณฑ์หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (อ้างถึงใน ถนัดชัย ณะสูตร, 2553, หน้า 20) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาล ด้านหลักกฎหมายที่ยุติธรรมและชัดเจน (fair legal framework and predictability) คือมีการรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่างๆ ในสังคมซึ่งกฎหมายมีการบังคับใช้และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นกฎหมายที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจสามารถคาดหวังและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรเมื่อดำเนินการตามกฎหมายของสังคมสิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ความศรัทธาและความเชื่อมั่นของประชาชน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌ็อง-ฌัก กุแซตต์ (2560) แนวคิดการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามนโยบาย 3 ส. 7 ก. ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ 2561 ส. เสมอภาค ปฏิบัติกับผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยความเป็นเพื่อนมนุษย์ ใช้หลักคุณธรรม คำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานภายใต้กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของกรมราชทัณฑ์ เคารพสิทธิของผู้ต้องขังตามหลักสิทธิมนุษยชน เช่น จัดการความเป็นอยู่ตามหลักความเหมาะสม ไม่มีการซ้อมทรมานหรือทำร้ายร่างกายผู้ต้องขัง เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (อ้างถึงใน ถนัดชัย ณะสูตร, 2553, หน้า 14) ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลว่า หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนานตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ รัตนชัย

ฤกษ์ (2539) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุ ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำบางขวาง ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้บริหารงานราชทัณฑ์ส่วนใหญ่เห็นว่า เรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ เห็นว่าควรมีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุแตกต่างจากผู้ต้องขังอื่นอย่างไรก็ตามในปัจจุบัน การปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้ยังไม่มีความเหมาะสม ควรมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังสูงอายุเพื่อให้มีการปฏิบัติที่เหมาะสมในด้านการรักษาพยาบาลอาหารและการแก้ไขฟื้นฟูสภาพจิตใจฯ และเห็นว่าควรมีการจัดตั้งเรือนจำหรือทัณฑสถานสำหรับผู้ต้องขังสูงอายุ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เรือนจำเป็นไปด้วยความโปร่งใส บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาตรวจสอบการทำงานของเรือนจำได้ มีการรับฟังเรื่องราวร้องทุกข์จากญาติผู้ต้องขังและผู้ต้องขัง เปิดโอกาสให้ร้องเรียนโดยไม่มีการแทรกแซงใดๆ สอดคล้องกับแนวคิดของศิริลักษณ์ กาญจนโยธิน (อ้างถึงใน ถนัดชัย ณะสูตร, 2553, หน้า 14) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับพัฒนาการของธรรมาภิบาลในประเทศไทยในด้านหลักความโปร่งใสว่า หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชน เข้าถึงข้อมูล ข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2549, หน้า 297-298) ได้อธิบายว่า หลักความโปร่งใส (transparency) หมายถึงความโปร่งใสในการบริหารงานเพื่อให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดความมั่นใจว่า การดำเนินการกิจที่ได้รับมอบหมายเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดกับหน่วยงาน มีการจัดโครงสร้างองค์กรในลักษณะตรวจสอบ ติดตามผลงานของฝ่ายบริหาร สามารถเปิดเผยข้อมูลต่างๆ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น เจ้าหน้าที่ต้องมีส่วนร่วมในโปรแกรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมในกิจกรรมกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการฝึกวิชาชีพ กิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา ผู้ต้องขังมีการเข้าถึงกิจกรรม เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (อ้างถึงใน ถนัดชัย ณะสูตร, 2553,

หน้า 20) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือ ธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (public participation) คือ กระบวนการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมทางตรงหรือทางอ้อม และหลักประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (efficiency and effectiveness) คือ เป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการ ดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงานการจัดองค์กร การจัดสรรบุคลากร และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม

ปัญหาและอุปสรรคของการการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาลของ เรือนจำกลางบางขวาง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลาง บางขวาง เกิดจากเจ้าหน้าที่ยังไม่เข้าใจความหมายของหลักธรรมาภิบาลอย่างถ่องแท้ ทำให้ไม่สามารถนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพงษ์ พงษ์ศิริเดชา (2546) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการ การควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม จาก ผลการศึกษาพบว่ายังมีกลุ่มเจ้าหน้าที่ ที่มีความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ไม่ชัดเจน ขาด ความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำให้เข้าใจหลักการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังคลุมเครือ ไม่ ชัดเจน

2) ปัญหาด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและมีภาระงานมาก เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ท่านอง ดวงศิริ (2546) ที่ได้ ศึกษา ทักษะคดีของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อผลกระทบของปัญหาวิกฤตินักโทษล้นเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำความมั่นคงสูง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยสรุปว่า จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในเรือนจำความมั่นคงสูงไม่มีความเหมาะสมกับจำนวน

ผู้ต้องขัง ทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ ตามมา ทั้งด้านเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับภาระงานมากขึ้นก่อให้เกิดความเครียดเพิ่มขึ้น เสี่ยงต่อการถูกลงโทษทางวินัยมากขึ้น

3) ปัญหาเรื่องกฎระเบียบต่างๆ ของเรือนจำทำให้การทำงานบางประการมีข้อจำกัด ไม่สามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้ สอดคล้องกับ อารีลักษณ์ สินธพพันธุ์ (อ้างถึงใน พรทิพย์ รัตนชัยฤกษ์, 2539, หน้า 59) ที่ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามข้อตกลงสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำในประเทศไทย พบว่าการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในประเทศไทยมีความสอดคล้องตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาและอุปสรรค ที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำได้เพราะปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านอาคารสถานที่ และปัญหาด้านนโยบายของกรมราชทัณฑ์

4) ปัญหาเรื่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำพยายามหาช่องทางในการละเมิดกฎระเบียบของเรือนจำอยู่ ทำให้การนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติยังมีประสิทธิภาพไม่ได้พอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพงษ์ แสงเรณู (2559) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบการทุจริตประพฤติดมิชอบในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยสรุปว่าผลกระทบจากการทุจริตประพฤติดมิชอบในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) ผลกระทบต่อองค์กร เป็นการสูญเสียงบประมาณเพื่อแลกกับการได้บุคลากรที่ไม่มีมีความรู้ความสามารถ เกิดปัญหาภาวะคนล้นงาน เกิดภาวะความขัดแย้งในองค์กรระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานส่วนท้องถิ่น กลายเป็นวัฒนธรรมและภาพลักษณ์องค์กรที่ผิดในการยอมรับการทุจริตประพฤติดมิชอบของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นเรื่องธรรมดา 2) ผลกระทบต่อพนักงานส่วนท้องถิ่น ทำให้ขาดความก้าวหน้า รายได้และค่าตอบแทนไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและหนี้สิน ส่งผลต่อภาวะความเครียด ขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ขาดความทุ่มเท ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ขาดการพัฒนา

ตนเอง ขาดความจงรักภักดีต่อองค์กร และสำคัญที่สุดคือ นำไปสู่การทุจริตต่อหน้าที่ เพื่อให้ได้เงินหรือค่าตอบแทนอื่น และ 3) ผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ขาดการมีส่วนร่วม ขาดความโปร่งใสและความเสมอภาค

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวาง มีการปรับแนวคิดและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล เพื่อความถูกต้องของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักธรรมาภิบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองโร อินทรากอง และวรทัศน์ อิทธิคัมพร (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตนของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปว่า ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรมีปฏิสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตร กล่าวคือเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจมาก การปฏิบัติของเกษตรกรก็มีความถูกต้องมากตามไปด้วย

2) มีการวางแผนการบูรณาการร่วมกัน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ มีการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในเรือนจำให้เกิดประโยชน์ เช่น การแต่งตั้งผู้ต้องขังมาทำงานเป็นผู้ช่วยเหลือ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน สอดคล้องกับแนวคิดของ วิโรจน์ ก่อสกุล (2561, หน้า 5) ที่ได้อธิบายว่า นวัตกรรมองค์การหมายถึง การเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีใหม่ๆ ภายในองค์กร ที่เป็นไปในทางบวกและนำไปใช้ประโยชน์ได้ และแนวคิดของ Porter (อ้างถึงใน ปริญ พิมพ์กลัด, 2557, หน้า 22) ที่ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรมองค์การเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันมากในการสร้างให้เกิดผลการดำเนินงานขององค์การ ซึ่งนวัตกรรมองค์การนั้นไม่ได้หมายถึงเฉพาะแค่เทคโนโลยี

ผลิตภัณฑ์ใหม่เท่านั้น แต่หมายรวมถึงการเปลี่ยนเทคโนโลยีการดำเนินการแบบเดิม มาสู่เทคโนโลยีการดำเนินการใหม่ๆ โดยองค์กรจะต้องพยายามสร้างโอกาสและเงื่อนไขที่นำพาสู่นวัตกรรมด้วยการนำองค์การเข้าตอบสนองต่อตลาดที่ซับซ้อนโดยการสร้างกฎแห่งคุณภาพให้อยู่ในระดับยอดเยี่ยมอยู่เสมอรวมทั้งการมองคู่แข่งเป็นตัวกระตุ้นการพัฒนา นวัตกรรมองค์การ

3) ปรับปรุงข้อบังคับและแนวทางมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารจัดการที่ดี ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและนโยบายของกรมราชทัณฑ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (อ้างถึงใน ชำนาญ คงรอด, 2554, หน้า 157) ที่กล่าวว่า การดำเนินการตามหลักนิติธรรม (operating by rule of law) จะต้องปฏิบัติงานที่เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับใช้ และดำเนินการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่สำคัญการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบและข้อบังคับ ให้มีความทันสมัยและสามารถธำรงรักษาความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น

4) การเข้มงวดกวดขัน โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาระดับต้นต้องให้ความสนใจในการกวดขันวินัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ให้ปลอดจากพฤติกรรมการทำทุจริต ผิดวินัย สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวิลวดี บุรีกุล (อ้างถึงใน ชำนาญ คงรอด, 2554, หน้า 157) ที่กล่าวถึงหลักคุณธรรมว่า ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ หน่วยงานปลอดการทำทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการผิดมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของราชการ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ณรัชย์ เศวตนันทน์ (2560) เรื่องแนวคิดการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามนโยบาย 3 ส. 7 ก. ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ส.สุจริต ไม่เรียกรับผลประโยชน์ ไม่มีซื้อขายตำแหน่ง ไม่ทำธุรกิจขายของ จัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงาน ไม่เบียดเบียนผู้ใต้บังคับบัญชา

5) ผลักดันนโยบายที่สำคัญและเร่งด่วนที่จำเป็นต้องตัดสินใจ ให้รีบดำเนินการอย่างเร็วที่สุดเพื่อประโยชน์สูงสุดตามสิทธิควรจะได้รับของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับแนวคิดของ ชินรัตน์ สมสืบ (อ้างถึงใน ชำนาญ คงรอด, 2554, หน้า 157) ที่กล่าวว่า การบริหารงานภาครัฐควรมีการจัดลำดับเร่งด่วนของแผนงาน/โครงการ ว่าสิ่งไหนควรทำก่อน สิ่งไหนควรทำหลังสุด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เรือนจำควรเพิ่มความจริงจังในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ควรจะมีการอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลอย่างถ่องแท้ เพื่อเกิดผลดีต่อองค์กร และเพื่อให้เกิดการพัฒนาและคืนคนดีสู่สังคมต่อไป
2. รัฐควรแก้ไขในขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม ในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดควรมีในหลายรูปแบบ มากกว่าการที่จะนำผู้กระทำผิดมาลงโทษในเรือนจำ เพราะถือว่าเป็นการเสียโอกาสทางสังคม ควรนำวิธีการลงโทษในรูปแบบอื่นเข้ามาแทน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในเรือนจำกลางบางขวาง เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงบางสิ่งที่ยังบกพร่องให้ดีขึ้นต่อไป
4. ควรมีการศึกษาวิจัย ประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

เอกสารอ้างอิง

- ชำนาญ คงรอด. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำและทัณฑสถานเขต 8 กรมราชทัณฑ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรัชย์ เสวตนันท์. (2560). นโยบาย 7 ก. 3 ส. ค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.correct.go.th/brr/index.php/th/>
- ณัดชัย ณะสูตร. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเทือง ธนิยผล. (2554). อาชีววิทยาและทันตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทักษิณา เหลืองทวีผล. (2551). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ทำนอง ดวงศิริ. (2546). ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อผลกระทบของปัญหาวิกฤตินักโทษล้นเรือนจำ: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำความมั่นคงสูง ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระพงษ์ พงษ์ศิริเดชา. (2546). ทักษะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง: ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปริญ พิมพ์กัลล. (2557). ปัจจัยของนวัตกรรมองค์กรและองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินผู้ให้บริการด้านสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดินแดน.

- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2561). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาของค์การและ
นวัตกรรมในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- พรทิพย์ รัตนชัยฤทธิ์. (2539). แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสูงอายุ: ศึกษาเฉพาะกรณี
เรือนจำกลางบางขวาง. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรืองโร อินทรากอง และวรทัศน์ อินทร์คัมพร. (2559). ความรู้ความเข้าใจและการ
ปฏิบัติตนเองของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลช่วงเปา
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการพัฒนาชุมชนและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิต. 4(1), 98-108.
- สุพิน เกชาคุปต์. (2560). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาขอบข่ายและ
แนวคิดเชิงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- สุรพงษ์ แสงเรณู. (2559). ผลกระทบการทุจริตประพัตติมิชอบในการบริหารงานบุคคล
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารธรรมทัศน์,
16(2), 45-57.
- สัมพันธ์ ยศสมศักดิ์. (2549). รัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิดและทฤษฎี.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- อารีรัตน์ ไกรเกตุ. (2552). ทักษะของเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางบางขวางต่อกระบวนการ
ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำความมั่นคงสูง. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.